

Облікова картка дисертації (ОКД)

Шифр спецради: ДФ 35.051.086

Відкрита

Вид дисертації: 08

Державний обліковий номер: 0823U100123

Дата реєстрації: 27-02-2023

1. Відомості про здобувача

ПІБ (укр.): Чайка Ірина Мирославівна

ПІБ (англ.): Chaika Iryna Myroslavivna

Шифр спеціальності, за якою відбувся захист: 103

Дата захисту: 23-02-2023

На здобуття наукового ступеня: Доктор філософії (д.філ)

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Географія)

2. Відомості про установу, організацію, у вченій раді якої відбувся захист

Назва організації: Львівський національний університет імені Івана Франка

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02070987

Адреса: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Телефон: 380322616048

E-mail: zag_kan@lnu.edu.ua

WWW: <http://www.lnu.edu.ua>

3. Відомості про організацію, де виконувалася (готувалася) дисертація

Назва організації: Львівський національний університет імені Івана Франка

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02070987

Адреса: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Телефон: 380322616048

E-mail: zag_kan@lnu.edu.ua

WWW: <http://www.lnu.edu.ua>

4. Відомості про організацію, де працює здобувач

Назва організації: Львівський національний університет імені Івана Франка

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02070987

Адреса: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Телефон: 380322616048

E-mail: zag_kan@lnu.edu.ua

WWW: <http://www.lnu.edu.ua>

5. Наукові керівники та консультанти

Наукові керівники

Гудзеляк Ірина Іванівна (к. геогр. н., доц., 11.00.02)

6. Офіційні опоненти та рецензенти

Офіційні опоненти

Барановський Микола Олександрович (д. геогр. н., професор, 11.00.02)

Заставецька Леся Богданівна (д. геогр. н., професор, 11.00.02)

Мельничук Анатолій Леонідович (к. геогр. н., доц., 11.00.02)

Рецензенти

Склярська Оксана Ігорівна (к. геогр. н., доц., 11.00.02)

7. Підсумки дослідження та кількісні показники

Підсумки дослідження: 40 - Нове вирішення актуального наукового завдання

Кількість публікацій: 12

Кількість сторінок: 198

Кількість патентів:

Кількість додатків: 7

Впровадження результатів роботи:

Ілюстрації: 53

Мова документа: Українська

Таблиці: 6

Зв'язок з науковими темами: № 0117U001400

Схеми:

Використані першоджерела: 149

8. Індекс УДК тематичних рубрик НТІ

Індекс УДК: 911.3;911.3:316, 314:911.3, 911.373(477)

Тематичні рубрики: 39.21, 05.41

9. Тема та реферат дисертації

Тема (укр.)

Сільське розселення України в умовах демографічної кризи: тенденції структурно-територіальних змін

Тема (англ.)

Rural resettlement of Ukraine in conditions of demographic crisis: trends of structural and territorial changes

Реферат (укр.)

Дисертація присвячена дослідженню трансформації сільського розселення України в умовах демографічної кризи. Основою сільської місцевості є сільська поселенська мережа, яка сформувалась в результаті розселення населення і є географічним каркасом його життєдіяльності. Демографічна криза, яку переживає все українське суспільство, особливо гостро проявляється якраз у сільській місцевості. Сучасне зменшення кількості сільського населення зумовлено насамперед від'ємним природним приростом, водночас міграції, через специфіку міграційної поведінки населення, суттєво впливають на поглиблення диспропорцій в статеві-віковій структурі сільських поселень. Дослідження територіальної диференціації характеристик демографічного відтворення показало наявність суттєвих відмінностей, які відображені на картосхемах. Зниження чисельності сільського населення призводить до негативних структурних трансформацій сільської поселенської мережі. Основними її проявами є: 1) зменшення кількості поселень; 2) здрібнення сільської поселенської мережі через зниження середньої людності поселень; 3) поява сіл без постійного населення. Важливо уточнити, що виключення сіл з реєстру було зумовлене й іншими причинами, наприклад екологічними, але все ж у великій кількості це спричинено їх знелюдненням в результаті демографічної кризи. Для відображення територіальних відмінностей структурних трансформацій поселенської мережі створено картографічні моделі зміни середньої людності, щільності сільських поселень та щільності сільського населення з 1993 по 2018 рр. Розроблено картосхеми, які цілісно розкривають диференціацію основних параметрів сільського розселення на рівні адміністративних районів. Також визначено тісноту взаємозалежності структурних параметрів сільського розселення, з одного боку, та показників демографічного розвитку – з іншого. На основі поєднань середньої людності та щільності поселень виявлено типологічні відмінності областей України за особливостями співвідношення параметрів сільського розселення; На основі даних соціологічного опитування проведено аналіз поглядів молодого населення на проблеми, переваги та можливості відновлення сільської місцевості. Згідно з відповідями респондентів, основними проблемами у сільській місцевості є: труднощі з працевлаштуванням, недостатній розвиток інфраструктури (транспортної, медичної, освітньої, розважальної). Відповідно, у підрозділі розглянуто можливі політичні, економічні та соціальні рішення щодо покращення становища у сільських поселеннях. Окремі шляхи вирішення проблематики полягають у збільшенні інвестиційної привабливості сільських територій, створенні передумов для розвитку середнього й дрібного фермерського господарства та дотичних несільськогосподарських галузей. Створення податкових канікул або інших преференцій при оподаткуванні для тих підприємств, які планують розмістити свої виробничі потужності у сільській місцевості, посприяло б інтенсифікації малого та середнього бізнесу.

Реферат (англ.)

The current decrease in the number of the rural population is caused primarily by negative natural growth, while at the same time migration, due to the specifics of the migratory behavior of the population, significantly affects the deepening of disparities in the sex-age structure of rural settlements. The study of the territorial differentiation of the characteristics of demographic reproduction showed the presence of significant differences, which are displayed on the maps. The decrease in the number of the rural population leads to negative structural transformations of the rural settlement network. Its main manifestations are 1) a decrease in the number of settlements; 2) fragmentation of the rural settlement network due to a decrease in the average population of settlements; 3) the appearance of villages without a permanent population. It is important to clarify that the exclusion of villages from the register was also due to other reasons, for example ecological, but still, in large numbers, it was caused by their depopulation as a result of the demographic crisis. To reflect territorial differences in the structural transformations of the settlement network was created cartographic models of changes in the average population, the density of rural settlements, and the density of the rural population from 1993 to 2018. Map schemes were developed that holistically reveal the differentiation of the main parameters of rural settlement at the level of administrative districts. Also was determined the close interdependence of structural parameters of rural settlement, on the one hand, and indicators of demographic development, on the other. Based on combinations of average population and settlement density was revealed the typological differences of the regions of Ukraine according to the peculiarities of the ratio of rural settlement parameters. Based on sociological survey data, an analysis of the views of the young population on the problems, advantages, and opportunities of rural recovery was carried out. According to the answers of the respondents, the main problems in rural areas are difficulties with employment, and insufficient development of infrastructure (transport, medical, educational, entertainment). Accordingly, the subsection considers possible political, economic, and social solutions for improving the situation in rural settlements. Separate ways of solving the problem consist in increasing the investment attractiveness of rural areas and creating

prerequisites for the development of medium and small farms and related non-agricultural industries. The creation of tax holidays or other tax preferences for those entrepreneurs who plan to locate their production facilities in rural areas would contribute to the intensification of small and medium-sized businesses.

Голова спеціалізованої вченої ради: Лозинський Роман Мар'янович (д. геогр. н., професор, 11.00.02)

Головуючий на засіданні: Лозинський Роман Мар'янович (д. геогр. н., професор, 11.00.02)

Підпис

М.П.

Відповідальний за подання документів: Жак О. В. (Тел.: 380636075982)

Підпис

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.